

Joensuun ev.-lut. seurakuntien kasvatustoiminnan strategia 2006-2015

Joensuun ev.-lut. seurakunnat ja niiden kasvatustoiminnan muodot

Joensuun ev.-lut. seurakuntayhtymään kuuluvat Joensuun, Pielisensuun, Rantakylän ja Vaara-Karjalan seurakunnat. Kasvatustyö on pääasiassa toimintaa, jota seurakunnat tekevät oman alueensa erityispiirteet huomioon ottaen, yhteydessä muuhun seurakuntatyöhön, mutta samalla yhteistyössä toistensa kanssa. Seurakuntayhtymän yhteistä kasvatustyötä ovat oppilaitostyö ja erityisnuorisotyö.

Seurakuntien kasvatustoiminnalla ymmärretään tässä kaikkea seurakuntien ja seurakuntayhtymän yhdessä ja erikseen järjestämää nuorten aikuisten ja sitä nuorempien parissa tapahtuvaa ja erityisesti heille suunnattua toimintaa. Kysymys on toki paljon muustakin kuin kasvatuksesta. Toiminnassa toteutuu myös seurakunnan luonne lähimmäisistä vastuuta kantavana ja jumalanpalvelukseen kokoontuvana yhteisönä.

Usein seurakuntien kasvatustyöstä käytetään ikäryhmittäin seuraavia työaläkäsitteitä:

- **Lapsityö** on pääasiassa toimintaa alle kouluikäisten parissa, kuten päiväkerhotoimintaa. Koululaisten iltapäiväkerhojen ja pyhäkoulujen osalta lapsityö koskee myös kouluikäisiä.
- **Varhaisnuorisotyö** on pääasiassa toimintaa koululaisten parissa ennen rippikouluikää. Sen perustoimintaa ovat tyttöjen ja poikien kerhot, leirit ja retket. Seurakuntien partiolippukunnat ovat osa varhaisnuorisotyötä.
- **Rippikoulutyö** ovat yleensä n. 15 vuoden ikäisten ryhmissä ja osittain leireinä tapahtuvaa toimintaa. Rippikoulutyö on myös aikuiskasvatusta ja henkilökohtaista opetusta.
- **Nuorisotyö** on toimintaa koululaisten parissa pääasiassa rippikoulun jälkeen. Se on pienryhmätoimintaa, nuorten iltoja, yökahvilatoimintaa, leiriä ja retkiä.
- **Erityisnuorisotyö** on nuorisotyötä, jonka erityisenä tehtävänä on auttaa ja tukea niitä varhaisnuoria ja nuoria, joilla on vaikeuksia tai jotka elävät haavoittavissa oloissa. Erityisnuorisotyön näkyvin toiminnan muoto on viikonloppuisin kaupungin keskustassa päivystävä palveluoperaatio Saapas
- **Oppilaitustyö** on toimintaa korkeakouluissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa sekä niissä opiskelevien parissa.
- **Nuorten aikuisten toiminta** 18-30-vuotiaiden toimintaa seurakunnissa. Sitä toteutetaan oppilaitustyön ja seurakuntien yhteistyönä.

Kaikkeen edellä mainittuun toimintaan liittyy

- yhteydenpitoa koteihin
- toimintaa perheitten kanssa
- henkilökohtaista sielunhoitotyötä ja tukemista
- yhteistyötä päivähoidon, oppilaitosten ja järjestöjen kanssa
- ohjaajien ja avustajien koulutusta ja ohjausta sekä
- tiedottamista.

Missio

Kirkon kaiken toiminnan lähtökohtana on usko elämän keskellä läsnä olevaan kolmiyhteiseen Jumalaan, Isään, Poikaan ja Pyhään Henkeen.

Joensuun ev.-lut. seurakuntien kasvatustoiminnan tehtävänä on yhteistyössä kotien ja muiden kasvatuksen toimijoiden kanssa luoda kasvaville hyvä ja turvallinen lapsuus ja nuoruus sekä auttaa heitä kasvamaan itseään ja lähimmäisiään arvostaviksi, vastuuta kantaviksi aikuisiksi.

Seurakuntien kasvatustyön erityisenä tehtävänä on tukea ehjän minäkuvan syntymistä, aikuiseen uskoon ja vastuulliseen elämäntapaan kasvamista sekä niille rakentuvan seurakuntayhteyden löytämistä.

Visio ja arvot

Joensuun ev.-lut. seurakuntien kasvatustoiminta on turvallinen toimintaympäristö ja arvostettu kasvatustyön yhteistyökumppani, jonka kaikkea toimintaa sävyttää

- armollisen Jumalan läsnäoloon luottava, valoisa uskonkäsitys
- kokonaisvaltainen ja jokaisen persoonallisuutta arvostava ihmiskuva
- lapsuuden, nuoruuden ja nuoren aikuisuuden arvostaminen itsessään arvokkaina elämänvaiheina
- yhteisöllisyys, osallisuus, vastuu lähimmäisestä ja koko luomakunnasta
- tietoisuus oman seurakunnan ja kirkon jäsenyydestä
- vahva ammattitaito, toiminnan suunnitelmallisuus ja kyky toiminnan arviointiin
- kotien kasvatustehtävän arvostaminen ja tukeminen
- avoin ja selkeä tiedottaminen ja luotettava yhteistyökumppanuus
- luottamuksellisuus ja valmius kuunnella
- vaikeuksiin joutuneiden ja haavoittavassa elämäntilanteessa kasvavien tukeminen

Toimintaympäristön muutokset

Kulttuurin ja elämäntavan muutoksia

- Varsinkin sähköinen viestintä on lisännyt huikeasti tarjolla olevan informaation määrää. Mitä selkiytymättömämpi oma arvopohja on, sitä vaikeammaksi ja turhauttavammaksi muodostuu tarpeellisen ja turhan informaation erottaminen toisistaan. Kaikelle tiedolle ja kokemiselle annetaan yhä useammin vain suhteellinen ja hetkellinen arvo.
- Tietotulvan lähteet ovat lähiyhteisön ulkopuolella. Lähiyhteisöjä pirstovat monet muutos- ja epävarmuustekijät. Yhteisöllisyys heikkenee, samoin kyky sitoutua. Yksilöllisyys ja minäkeskeisyys voimistuvat.
- Ympäröivä todellisuus pirstoutuu lukemattomiksi alakulttuureksi, jotka ovat läsnä varsinkin nuorten fyysisessä ympäristössä, mutta erityisesti painetussa ja sähköisessä mediassa. Niiden kautta syntyy uusia samaistumiskohteita ja yhteenkuuluvuutta, jonka vaikutus voi ajoittain kasvaa lähiyhteisöjä merkittävämmäksi.
- Aikaisempaa harvemmat lapset oppivat kotonaan kristillisen uskon perusasioita. Kyse ei ole aina niinkään vanhempien asenteista kuin tarpeesta tukeutua asiantuntijoiden apuun. Samalla uskontokasvatuksen osuus lastentarhanopettaja- ja luokanopettajakoulutuksessa on ohentunut. Seurakunnan merkitys kristillisen kasvatuksen perusasioiden opettamisessa sekä kodin ja muun kasvatustoiminnan tukemisessa on selvästi kasvanut.
- Sekä työn että opiskelun tahti on tiivistynyt. Perheiden elämää säätelevät perheenjäsenten työn, opiskelun ja harrastustoiminnan vaihtelevat aikataulut ja usein liian vähäksi jäävä yhteinen aika.
- Perheiden hajoaminen, pettymykset seurustelussa ja muut kipeät kokemukset heikentävät luottamusta itseen ja toisiin ihmisiin sekä jättävät jälkeensä käsittelemättä jääneitä syyllisyyden ja häpeän tunteita.
- Myös kaupallisen kulttuurin tarjoamat ulkonäkö- ja elämäntapaihanteet ja kilpailuyhteiskunnan suorituspaineeet lisäävät lasten ja nuorten oppimisvaikeuksia, itsetunnon ja identiteetin kasvuhäiriöitä ja mielenterveys-ongelmia.

Joensuun erityispiirteet kirkon kasvatustoiminnan ympäristönä

- Joensuussa seurakuntien yhteistyö päivähoidon, peruskoulun ja muiden oppilaitosten sekä kasvatustyön toimijoiden kanssa on toimivaa. Pitkä perinne ja molemminpuolinen luottamus tarjoavat yhteistyön kehittämislle hyvän pohjan.
- Ekumeenisella yhteistyöllä on Joensuussa myös vahvat perinteet. Toistemme perinteiden tuntemus on osa kristityn identiteettiämme.

- Joensuu on opiskelukaupunki, jossa joka neljäs tai viides asukas on yliopistossa, ammattikorkeakoulussa tai muussa ammattiin valmistavassa oppilaitoksessa opiskeleva nuori tai aikuinen.
- Joensuussa asukkaiden vaihtuvuus on muuttoliikkeen vuoksi suuri. Seurakuntien osalta vaihtuvuutta lisää kaupungin sisäinen muuttoliike. Vaihtuvuus on suurinta alueilla, joilla on runsaasti opiskelija- tai muita vuokra-asuntoja.
- Maahanmuuttajien ja vaihto-oppilaiden määrä on Joensuussa poikkeuksellisen suuri.
- Teologian ja kasvatustieteiden opiskelijat Joensuun Yliopistossa ja nuorisotyön opiskelijat Niittylahden opistossa ovat harjoittelijoina, avustajina ja kausityöntekijöinä merkittävä seurakuntien kasvatustoiminnan voimavara.

Joensuun kaupungin v. 2005 päivitetty väestöennuste nuorten ikäluokkien osalta

- Joensuun kaupungin väestöennusteessa syntyvyyden arvioidaan pysyvän ennallaan ja siten myös alle kouluikäisten määrän olevan vuoteen 2020 saakka noin 3800 –3900 lasta.
- Alakouluikäisten (7-12 v) määrän arvioidaan laskevan n. 3550:stä n. 3100:aan vuosina 2006-2010, jonka jälkeen määrän arvellaan pysyvän varsin vakiona.
- Yläkouluikäisten (13-15 v.) määrän arvioidaan laskevan n. 2000:sta n. 1800:aan vuosina 2006-2010 ja n. 1500:aan vuoteen 2019 mennessä, jonka kehityksen arvellaan jatkuvan tasaisena. Tämä merkitsee mm. sitä, että rippikoululaisten kokonaismäärät laskevat vastaamassa suhteessa.
- 16-19-vuotiaiden nuorten määrän arvellaan laskevan vuoden 2007 3750 hengen huippulukemasta n. 3500:aan vuoteen 2015 mennessä ja jatkavan vielä sen jälkeen hidasta laskua vuoteen 2020 saakka.
- 20-24-vuotiaiden nuorten aikuisten määrän arvioidaan vuosina 2006-2020 vaihtelevan loivana aaltoliikkeenä n. 5700:n ja 5900:n välillä.
- Asuinalueittain ja siten myös seurakunnittain ikäryhmäkohtaiset muutokset ovat edellä mainittuja oleellisesti suurempia. Uusilla alueilla, erityisesti pientalovaltaisilla ja kustannuksiltaan edullisilla kerrostalalueilla, nuorimpien ikäluokkien osuus on yleensä aluksi suuri, jonka jälkeen suurten ikäluokkien ikä nousee ja alueen aikuisväestökin ikääntyy.

Muutokset alue- ja seurakuntarakenteessa rakenteessa

- Kuntarakenteen mahdolliset muutokset saattavat muuttaa myös seurakuntarakennetta ja vaikuttaa pitkällä aikavälillä kaupunkirakenteeseen ja väestökehitykseen eri alueilla.
- Kuntarakenteen muutoksista riippumattakin seurakuntayhtymän yhteisen kasvatustyön yhteistyötä nuorisotyössä ja erityisesti nuorten aikuisten toiminnassa on perusteltua laajentaa Pohjois-Karjalan muiden seurakuntien kanssa. Sama koskee seurakuntien yhteistyötä kaikessa kasvatustoiminnassa lapsityöstä alkaen.

Keinot (Strategia)

Suunnittelu ja yhteistyö

- Seurakuntien kasvatustyön kokonaissuunnittelua jatketaan laajassa yhteistyössä.
- Seurakuntien ja yhteisten työalojen yhteistyötä vahvistetaan erityisesti lapsi-, varhaisnuoriso- ja nuorisotyön sekä nuorten aikuisten tiimien kautta.
- Toimintaa kehitettäessä erityistä huomiota kiinnitetään jatkuvuuteen perinteisten työmuotojen saumakohdissa.
- Varhaisnuoriso- ja nuorisotyön avustajakoulutusta suunnitellaan yhtenäiseksi kokonaisuudeksi, joka koostuu perusjaksosta ja erilaisiin tehtäviin ohjaavista kokonaisuuksista.
- Vahvistetaan olemassa olevia yhteistyöverkostoja ja ollaan avoimia uusille yhteistoiminnan mahdollisuuksille. Yhteistyössä sovitut tehtävät hoidetaan luotettavasti, ammattitaitoisesti ja yhteistyökumppanin palautetta kuunnellen.

Toiminnan sisällöt ja muodot

- Toiminnassa on tilaa monipuoliselle yhdessä tekemiselle ja vastuun jakamiselle, mutta myös hiljaisuudelle ja pyhyden kokemiselle.
- Raamatun ja kristillisen uskon sisältöön sekä ajankohtaisiin elämäkysymyksiin paneudutaan kullekin ikäkaudelle soveltuvalla tavalla ja näkökulmasta.
- Yhteinen jumalanpalveluselämä ja henkilökohtaiseen hengelliseen elämään ohjaaminen liittyvät toimintaan luontevalla tavalla.
- Toiminnassa on tärkeää yhteyden kokemus ikätoverien kanssa, mutta myös eri ikäpolvien kesken.
- Turvallisten aikuisten läsnäolo ja mahdollisuus kahdenkeskiseen keskusteluun heidän kanssaan on tärkeää kaikessa toiminnassa.

- Kaikessa toiminnassa on tärkeää hyväksyvä ja rohkaiseva ilmapiiri, jossa on tilaa erilaisuudelle ja vaikeittenkin kysymysten kohtaamiselle.
- Toiminta ohjaa kulttuurien kohtaamiseen, vuoropuheluun ja kansainvälisyyteen.
- Nuorten aikuisten toimintaa kehitetään painopistealueena oppilaitosten ja seurakuntien yhteistyönä.

Rekrytointi ja koulutus

- Nuoria ja nuoria aikuisia kutsutaan ja koulutetaan ottamaan vastuuta seurakuntien vapaaehtois- ja luottamustehtävissä sekä rohkaistaan heitä toimimaan ja vaikuttamaan kristittyinä työelämässä ja yhteiskunnan vastuutehtävissä.
- Nuoria rohkaistaan kouluttautumaan kirkon työhön ja sen kasvatustoimintaan. Käytännön tietoa koulutusmahdollisuuksista pidetään tarjolla yhteistyössä ohjaavien opettajien kanssa.
- Tarjotaan työuraansa vielä etsiville nuorille harjoittelutehtäviä sekä kirkon virkaan ja muihin kasvatustehtäviin opiskeleville työssä oppimisen mahdollisuuksia.
- Huolehditaan vakinaisten ja tilapäisten työntekijöiden ja vapaaehtoisten työhön perehdyttämisestä, ohjaamisesta ja työssä jaksamisesta.
- Järjestetään paikallisesti kirkon ja hiippakunnan koulutustarjontaa täydentävää, ajankohtaisten tavoitteiden ja painopisteiden mukaista täydennyskoulutusta.
- Kannustetaan seurakuntien kasvatustyössä toimivia työnohjaukseen ja jatkuvaan ammattitaitonsa kehittämiseen.

Tiedotus

- Verkkosivut ovat yhä tärkeämpi tiedotuskanava. Niiden kehittämisessä tavoitteina on ajantasaisuuden parantaminen sekä vuorovaikutteisuuden lisääminen.
- Esitteiden ja lehti-ilmoitusten keskeisiä tavoitteita ovat selkeys ja luotettavuus.
- Parannetaan määrätietoisesti toiminnan julkiskuvaa. Tiedotetaan rohkeasti toiminnan uutisaiheista. Julkisuudessa toiminnasta esitettyihin kysymyksiin ja virheellisiin tietoihin vastataan nopeasti ja avoimesti.
- Seurakuntaan muuttaneille lähetään tervetuloivotus, jonka yhteydessä tiedotetaan heidän uuden kotiseurakuntansa ja oman ikäkautensa toiminnasta ja yhteystiedoista..